

Шнипко Олег Вікторович

Начальник відділу АТ «Альфа-банк», м. Київ

СУБ'ЄКТИ І ПРОЦЕДУРИ ВИВЕДЕННЯ З РИНКУ СИСТЕМНО ВАЖЛИВОГО БАНКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. Узагальнено зміст новел законодавства, пов'язаних з виведенням з ринку системно важливого банку в умовах воєнного стану в частині суб'єктів і процедур. Визначено обов'язок країни-агресора із відшкодування збитків і втрат, що виникають, відповідно до норм міжнародного права.

Ключові слова: суб'єкти, процедури, виведення з ринку, системно важливий, банк, умови, воєнний стан

Через потужний розвиток національної економіки і широку ємність ринку банківський сектор України у довоєнний період був привабливим для іноземного капіталу, у т.ч. російського. Однією із відповідей на повномасштабне вторгнення РФ стало прийняття у 2023 році Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури виведення з ринку банку в умовах воєнного стану» [1]. Їх підставами є не тільки неплатоспроможність системних важливих банків (далі - СВБ), але і відношення їх до країни-агресора. Найбільш значущі зміни стосуються двох Законів України.

1. «Про банки і банківську діяльність» (розділ VII «Прикінцеві положення»), пункт 15):

1.1. У разі якщо до банку, визначеного НБУ системно важливим, до його власників істотної участі застосовані санкції іноземними державами, міждержавними об'єднаннями, міжнародними організаціями та/або застосовано санкції відповідно до Закону України «Про санкції», що становлять загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку та/або стабільності банківської системи через позбавлення/ обмеження права особи, до якої застосовано санкції, розпоряджатися активами, НБУ зобов'язаний прийняти рішення про виведення з ринку СВБ.

1.2. Особа, яка зазнала шкоди, збитків внаслідок виведення з ринку СВБ, має право на відшкодування завданої шкоди, збитків у передбаченому нормами міжнародного права порядку виключно за рахунок коштів держав, що здійснили або здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному в Законі України «Про оборону України».

2. Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (пункт 23 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» доповнено такими уточненнями):

- виведення з ринку СВБ, щодо якого прийнято рішення НБУ про виведення з його ринку здійснюється у порядку та на умовах, визначених законодавством щодо неплатоспроможного банку;

- Кабінет Міністрів України у разі виведення СВБ з ринку приймає рішення про участь держави у виведенні такого банку з ринку без необхідності підтвердження Радою з фінансової стабільності наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи та обставин, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи України;

- Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (далі – ФГВФО) протягом процедури виведення СВБ з ринку за участю держави призначає за поданням Міністерства фінансів України, погодженим із НБУ, голову, його заступників та членів ради банку (правління банку), які приступають до виконання своїх обов'язків з моменту припинення Фондом тимчасової адміністрації в банку; з дня початку процедури виведення ФГВФО СВБ з ринку за участю держави призупиняються повноваження органів управління банку;

- депозитарні установи, які здійснюють облік прав на акції СВБ, зобов'язані у визначений ФГВФО строк надати на його запит виписки з рахунка (рахунків) у цінних паперах депонента станом на запитовані ФГВФО дати щодо акцій такого СВБ для укладення договору купівлі-продажу його акцій.

Деталізує процедури виведення з ринку СВБ в умовах воєнного стану Постанова НБУ від 03.12.2022, якою затверджено:

1) Положення про порядок погодження подання Міністерства фінансів України щодо призначення ФГВФО голови, його заступників і членів наглядової ради, голови, його заступників і членів правління СВБ, що виводиться з ринку за участю держави під час дії воєнного стану.

2) Критерії до аудиторських фірм, які мають право проводити оцінку фінансово-господарської діяльності СВБ, що виводиться з ринку.

Таким чином, узагальнено зміни до законодавства, які стосуються удосконалення процедури виведення з ринку системних банків в умовах воєнного стану. Усі втрати, збитки, які виникають при цьому, мають відшкодовуватися державою-агресором проти нашої країни.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури виведення з ринку банку в умовах воєнного стану: Закон України від 29.05.2023 № 3111-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3111-20#Text>